

ПРОДУКТИВНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ

Ольга Комар
(м. Умань, Україна)

У ХХІ столітті ми увійшли в інформаційне суспільство. Таке суспільство не задовольняє людина, яка просто оволодіває основами наук, або відтворює свої знання, уміння, навички. Відповідати запитам і умовам інформаційного суспільства може лише людина, здатна до самоосвіти і саморозвитку. Формування осіб, здатних виживати і розгортати свою діяльність (робітничу, господарську, наукову тощо) в умовах нових міжособистісних відносин інформаційного суспільства покладено на загальноосвітню школу, оскільки школа – основа, база, за якої формується людина як суспільна особистість.

Сучасна система освіти потребує радикальних змін у навчально–виховному процесі, використання в інноваційній діяльності вчителя технологій, методів і засобів навчання, які сприяли б реалізації інтелектуально–духовного потенціалу учнів. Зміни у змісті, технологіях і керуванні навчально–пізнавальним процесом загальноосвітньої школи вимагають підготовки особистості вчителя для оновленої школи.

На сучасному етапі підготовки студентів – майбутніх учителів у вузі спостерігається перехід від репродуктивних до продуктивних технологій одержання знань студентами. Ми погоджуємося з ознаками продуктивних технологій, які визначив С. Кашлев, і враховуємо їх у практичній діяльності з підготовки студентів до оволодіння ними інтерактивними технологіями. Ознаки «продуктивних» (особистісно–орієнтованих) технологій:

- мета: створення комплексу оптимальних умов для розвитку особистості того, хто навчається;
- міжсуб`єктні стосунки педагога і тих, хто навчається (і педагог, і учні – суб`єкти взаємодії);

- основна функція того, хто навчається – позиція суб`єкта діяльності, дослідника запропонованих проблем, самостійне набуття знань, створення умов свого розвитку у взаємодії з педагогом;
- основна функція педагога – організація взаємодії з тими, хто навчається, створення умов розвитку суб`єктності, самостійності в діяльності тих, хто навчається;
- головні пріоритети: діяльність; спілкування, діалог; можливості самовираження, самореалізації тих, хто навчається, і педагогів; процесуальність; розвиток;
- рефлексія тими, хто навчається, особистісного досвіду творчої діяльності в тій чи іншій сфері;
- домінування проблемно–пошукових, інтерактивних методів;
- зосередження уваги педагога на організації діяльності тих, хто навчається, педагогічної взаємодії [2, 14].

Поряд з традиційною лекцією, викладачі вузу застосовують інтерактивну лекцію, інтерактивні практичні і семінарські заняття, адже сьогодні ми повинні привчити студента до того, що викладач надає основи науки, а всі прогалини у своїх знаннях студент може і хоче подолати сам. З точки зору організації навчального процесу у педагогічному вузі студент (майбутній учитель) повинен почути, побачити, виконати, спланувати, провести, оцінити свою діяльність для подальшого самовдосконалення.

Для вивчення питання продуктивної підготовки майбутнього вчителя іноземної мови ми досліджували готовність студентів до застосування інтерактивних технологій у школі.

До характеристик готовності студентів до застосування інтерактивних технологій ми відносимо знання, особистісно–емоційний апарат, загальні логічні, пізнавальні, дидактичні й організаційно–управлінські вміння. Моделювання процесу навчання і засвоєння інтерактивних технологій студентами у процесі навчання можна вважати одним із засобів формування готовності до інтерактивної діяльності.

Дослідники Лозниця В.С., Овчиннікова М.В., Столяренко Л.Д., Якунін В.О. студентство виділяють в окрему соціальну групу у зв'язку з його особливою соціальною функцією: підготовкою до суспільної та професійної діяльності, в даному випадку, до застосування інтерактивних технологій у професійній діяльності. Саме ця функція забезпечує соціальний розвиток молодої людини – майбутнього вчителя через надбання студентством специфічних умінь і навичок в оволодінні передовими технологіями навчання, у яких студент виступає як підростаюча зміна сучасного вчительства [3, 87].

Особистість студента та його особистісні якості відношення до своєї навчальної діяльності і реалізація в ній визначається саме професійною направленістю, сформованістю відношення до майбутньої професії.

Сучасний основний напрям у навчанні студентів за А. Вербицьким – контекстність, дозволяє, при специфічному наповненні, вирішувати проблеми підготовки студентів педагогічних вузів до використання інтерактивних технологій в організації навчально–пізнавальної діяльності школярів через рефлексію своєї власної навчально–пізнавальної діяльності [1; 38].

Засвоєні студентом в процесі професійно–педагогічної підготовки знання, уміння й навички з предмета навчально–пізнавальної діяльності трансформуються в засіб професійної діяльності. Тобто, майбутній вчитель іноземної мови виступає в ролі активного суб'єкта педагогічної взаємодії, здатного самостійно організувати свою діяльність, специфічно направленою на розв'язання конкретних професійно–орієнтованих завдань.

Для якісної підготовки студентів до професійно–педагогічної діяльності та її аспекту – діяльності по застосуванню інтерактивних технологій у загальноосвітній школі – необхідно чітко визначити професійно значимі риси, важливі для здійснення цієї діяльності. Ми згодні з М. Овчинниковою, що в моделі сучасного вчителя, розробленої В. Сластьоніним, відображається внутрішня структура педагогічної професії, спроектована і задана у відповідності з вимогами суспільства. Модель відображає: властивості і характеристики соціальної, професійно–педагогічної, пізнавальної

направленості; вимоги до психолого–педагогічної підготовки; осяг і зміст спеціальної підготовки; зміст методичної підготовки до спеціальності.

Наявність у майбутнього вчителя іноземної мови умінь застосовувати у своїй професійній діяльності інтерактивні форми і методи навчально–пізнавальної діяльності школярів визначається змістом операційного компоненту.

Таким чином, готовність студентів до застосування інтерактивних технологій у загальноосвітній школі – це результат спеціальної підготовки, який являє собою інтегровану освіту особистості майбутнього вчителя іноземної мови, яка виникає при об'єднанні мотивів, професійних знань, умінь і навичок і педагогічного досвіду, адекватних вимогам відповідного напрямлення професійно–педагогічної діяльності. Цілісність цієї освіти визначається повноцінним розвитком мотиваційного, когнітивного і операційного компонентів, ядром якого є усвідомлені дії майбутнього вчителя у ров'язанні проблем використання, або, краще, застосування інтерактивних технологій в організації навчально–пізнавальної діяльності школярів.

Список літератури

1. Вербицкий А. Активные методы обучения в высшей школе: контекстный подход / А. Вербицкий. – М., 1989. – 127с.
2. Кашлев С.С. Технология интерактивного обучения / С.С. Кашлев. – Мн. : Белорусский верасень, 2005. – 196с.
3. Овчинникова М.В. Подготовка будущих учителей начальных классов к вариативной организации учебно–познавательной деятельности учащихся на уроках математики : дисс. ... канд. пед. наук: спец. 13.00.04 / М.В. Овчинникова. – Ялта, Крымский государственный гуманитарный институт, 2003. – 255с.